

İLK YARDIM VE KAZA TALİMATI

Dok. No : TLM.10

Yayın Tarihi / No : 20.09.2024

Rev. Tarihi / No : .../.../... / 00

Kur. Kod.: 11717204

AMAÇ: Bu talimatın amacı, Karatay Özel Eğitim Uygulama Okulu (3. Kademe)'nda ani olarak hastalanan veya kazaya uğrayan kimseye yönelik ilkyardım uygulamaları açıklamaktır.

KAPSAM: Karatay Özel Eğitim Uygulama Okulu (3. Kademe)'nda gerçekleşen ve ilk yardım gerektiren tüm olayları kapsar.

SORUMLULUK: Bu talimatın uygulanmasında İlk Yardım Acil Durum Ekip personeli sorumludur.

UYGULAMA:**KAZA VE İLK YARDIM TALİMATI**

- Kişi kazazedeler arasında ise öncelikle kendi durumunu gözden geçirmeli,
- Kişi kendi can güvenliğini sağlamak için gerekli önlemleri almalı,
- Kişi sakin olmalı, telaşa kapılmamalı,
- Kaza yerinde sağlık personeli varsa onun talimatlarına uymalı ve ona yardımcı olmalı
- Ortamda sağlık personeli yoksa etkinliği ele alıp çevredeki sağlıklı kişileri organize etmeli
- Çevrede etkisini sürdüren bir tehlike kaynağı olup olmadığını değerlendirmeli,
- Trafik kazası ortamında yol güvenliğini sağlayacak işaretlemelerin yapılmasını sağlamalı,
- Sağlık kuruluşu, itfaiye ve polise haber verilmeli,
- Kazazedeler ile sakin yumuşak bir şekilde konuşmalı, onları yatıştırmalı ve şikayetlerini sormalı,
- Trafik kazası ortamında sigara içilmesini önlemeli,
- Patlama ve zehirlenme tehlikesi olan kaza ortamından herkesin uzaklaşmasını sağlamalı
- Patlama ve zehirlenme tehlikesi yoksa kazazedeyi yerinden kıpırdatmamalı
- Kazazedelerin başındaki meraklı toplanmaları önlemeli
- Kaza ortamındaki tüm kazazedelerin durumu hızla değerlendirilmeli ve kazazedeler için öncelik sıralaması belirlenmeli
- Nakli gereken kazazedeler için nakil organizasyonu sağlanmalı
- Kaza ve kazazedeler hakkındaki bilgileri kaydetmeli
- Yardım ekibi gelene kadar olay yerini terk etmemeli ve gelen yardım ekiplerine olay ve kazazedeler hakkındaki bilgiler aktarılmalı.

KAZAZEDEYİ KAZA ORTAMINDAN ÇIKARMA

- Boyun tespiti yapılmalı
- Sıkışmanın kaldırılması için araç gereç kullanılmalı
- Kazazedenin arkasına geçmeli
- Kollarını kazazedenin kollarının altından geçirmeli
- Kazazedeyi kolundan tutarak çekmeli
- Vücuda saplanmış cisim varsa çıkarılmamalı.

NEFES YOLU TIKANMASI; *Nefes yolu tıkanıklığının giderilmesi:*

- Heimlich manevrası
 - Hastanın arkasına geçerek onu arkasından kucaklayınız
 - Bir elinizi yumruk yaparak hastanın karnının üst bölümüne (göğüs kemiğinin hemen altına yerleştiriniz), diğer elinizi de bu elinizin üzerine koyunuz
 - Ani hareketle karnın üst bölümüne, aşağıdan yukarıya doğru basınç uygulayınız

HAZIRLAYAN EYS Yönetim Temsilcisi	ONAYLAYAN Okul Müdürü
--------------------------------------	--------------------------

Sayfa No: 2/8	T.C. KARATAY ÖZEL EĞİTİM UYGULAMA OKULU (3. KADEME)		
	İLK YARDIM VE KAZA TALİMATI		
Dok. No : TLM.10	Yayın Tarihi / No : 20.09.2024	Rev. Tarihi / No : .../.../.... / 00	Kur. Kod.: 11717204

AĞIZDAN AĞIZA SUNİ SOLUNUM

1- Suni Solunuma Başlamadan Önce Hazırlık

- Kazazede sırtüstü yatar pozisyona getirilmeli
- Kazazedenin yanına diz çökmeli
- Kazazedenin kravat, kemer ve yakası gevşetilmeli
- Ağız içinde hava yolu tıkanıklığına neden olan cisim varsa ağız içi temizlemeli
- Kazazedenin solunum yapıp yapmadığı kontrol edilmeli
- İlk yardımcı; Yüzünü kazazedenin yüzüne yaklaştırmalı
- Solunum dinlenmeli
- Soluğu yanağında hissetmeye çalışmalı
- Solunum gözlenmeli (Solunum camın buğulanması ile kontrol edilebilir)
- Hava yolunu açmak için, bir el kazazedenin alnına diğer elin parmak uçları
- kazazedenin çenesinin altına yerleştirilerek, baş mümkün olduğu kadar geri çekilmeli.
- Alın üzerine konan elin baş ve işaret parmağı kullanılarak kazazedenin burnu kapatılmalı.

2- Suni Solunum

- Kazazedenin ağızından iki kez hava üflenmeli
- Kazazedenin şah damarından nabız bakarak dolaşım fonksiyonu değerlendirilmeli
- Baş geriye doğru eğilmiş durumda iken kazazedenin ağızı açılmalı
- Her zamankinden biraz daha derin (zorlanmayan derin) nefes alınmalı
- Ağız genişçe açılarak kazazedenin ağızına sıkıca yerleştirilip hava kazazedenin ciğerlerine üflenmeli
- Kazazedenin göğüs kafesinin hava üflenmesi sırasında genişlediği gözlemeli
- Ağız kazazedenin ağızından hafifçe çekilerek üflenene havanın dışarı çıkmasına izin verilmeli ve göğüs kafesinin inme hareketi izlenmeli.

3- Suni Solunumun Sonlandırılması

- Yetişkin için nefes verme işlemi dakikada 12-20 kez tekrarlanmalı
- Sık aralıklarla (en seyrek üç dakikada bir) kazazedenin kendiliğinden solunum yapmaya başlayıp başlamadığı kontrol edilmeli
- Bu işlem tıbbi yardım gelinceye kadar sürdürülmeli

DIŞ KALP MASAJI UYGULAMA (Erişkinde)

1- Dış kalp masajına başlamadan önce hazırlık

- Şah damarından nabız kontrol edilmeli (üç parmak şekilde görüldüğü gibi şah damarı üzerine yerleştirilip 5 saniye süre ile nabız alınmaya çalışılmalı)
- Nabız alınamıyorsa kazazede sert zemine sırtüstü yatırılmalı
- Tercihen kazazedenin sağ tarafına diz çökmeli

HAZIRLAYAN EYS Yönetim Temsilcisi	ONAYLAYAN Okul Müdürü
--------------------------------------	--------------------------

İLK YARDIM VE KAZA TALİMATI

Dok. No : TLM.10

Yayın Tarihi / No : 20.09.2024

Rev. Tarihi / No : .../.../... / 00

Kur. Kod.: 11717204

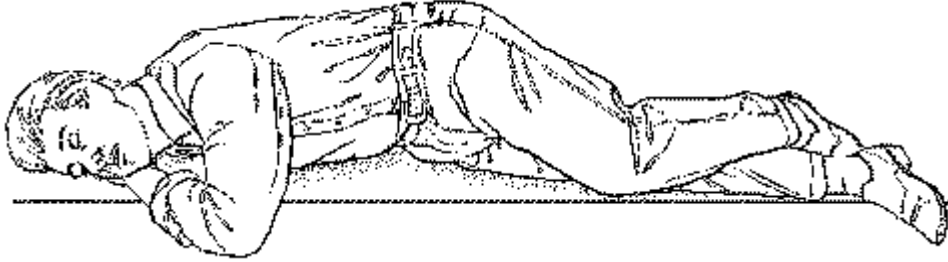
- Sternum kemiğinin (iman tahtası) alt ucundan 2 - 3 parmak yukarı kısım belirlenmeli veya kemiğin orta noktası belirlenerek alt yarısının orta-alt kısmı belirlenmeli bir elin ayası buraya yerleştirilmeli
- Diğer el üzerine yerleştirilmeli

2- Dış kalp masajı

- **Altın Kural**
- Parmaklarınızı göğüs kafesi ile temas ettirmemelisiniz ki (sadece el ayası temas etmeli) güç tek bir noktadan verilsin
- Dirseklerinizi bükmemelisiniz ki; göğüs kemiği üzerine dik olarak baskı uygulanılabilsin
- Her baskıda göğüs kafesinin 4 cm aşağıya inmesi sağlanmalı
- Bu işlem dakikada 80 -100 kez (iki saniyede üç kez) uygulanmalı
- Sıkıştırma ve gevşetme süreleri eşit olmalı
- İşlem sırasında ellerin göğüs üzerindeki yeri değişmemeli

3- Dış kalp masajına son verme

- Aralıklarla (en seyrek üç dakikada bir) kendiliğinden çalışmaya başlayıp başlamadığını anlamak için nabız kontrol edilmeli
- Kalp kendiliğinden çalışmaya başladığı anda işleme son verilmeli
- Kalp kendiliğinden çalışmaya başlamadıysa, tıbbi yardım gelinceye kadar uygulamaya devam edilmeli

Koma Pozisyonu**Altın Kural** : Koma pozisyonu yapılabilmesi için kazazedenin ;**NABIZI OLMALIDIR**
SOLUNUMU OLMALIDIR

- Sesli ve ağırlı uyarılarla bilincin kapalı olduğuna karar verilmeli
- Kendi kendine solunum yaptığı gözlenmeli
- Nabız kontrolü ile kalbin çalıştığı belirlenmeli
- Ortam koşulları dikkate alınarak kazazedenin hangi tarafa döndürüleceğine karar verilmeli ve o tarafa geçerek diz çökmeli
- Kazazedenin karşı taraftaki kolu gövdesinin üzerine konulmalı
- Kazazedenin yakın tarafındaki kolu gövdesinin altına yerleştirilmeli
- Kazazedenin karşı taraftaki bacağı yakın taraftaki bacağının üzerine konulmalı

HAZIRLAYAN
EYS Yönetim TemsilcisiONAYLAYAN
Okul Müdürü

İLK YARDIM VE KAZA TALİMATI

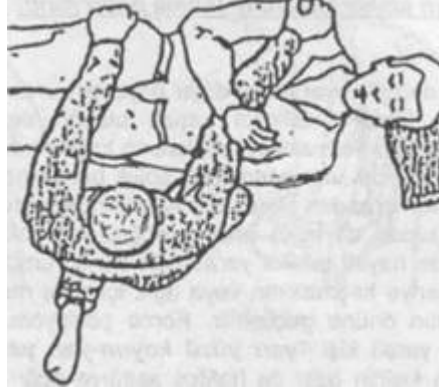
Dok. No : TLM.10

Yayın Tarihi / No : 20.09.2024

Rev. Tarihi / No : .../.../... / 00

Kur. Kod.: 11717204

- Bir el ile kazazedenin karşı omuzundan diğer el ile de karşı kalçasından kavrayarak yavaşça tek hareketle kendine doğru çevirmeli

- Kazazede yan yatar pozisyonda iken üstteki bacağına kalça ve dizden bükerek öne doğru destek yapmalı

Kol ve bacaklarla destek yapılarak öne/arkaya devrilmeye engel olunur

- Üstteki kolu öne getirerek elini kazazedenin yanağının altına yerleştirmeli
- Alttaki kol arkaya doğru çıkarılarak destek yapılmalı
- Kazazedenin başı hafifçe aşağıya doğru eğilmeli
- Tıbbi yardım gelinceye kadar yan pozisyonu korunmalı
- Aralıklarla (3-5 dakika bir) solunum ve nabız kontrol edilmeli

DIŞ KANAMA KONTROLÜ (Küçük Kanama)

- Kanayan yer üzerine (parmakla temiz bir bez kullanılarak) baskı yapılmalı
- Kanama durmuyorsa el ayası kullanılarak baskı artırılmalı
- Kanama duruncaya kadar baskı uygulamaya devam edilmeli
- Birinci bez, kanla ıslanırsa üzerine ikinci bir bez koyarak (**Altın kural** : ilk bezi kaldırmadan) baskı yapmaya devam edilmeli
- Yaranın uç tarafındaki renk değişikliği ve nabız, kontrol edilmeli

TURNİKE (BOĞUCU SARGI) UYGULAMASI**Altın Kural** : Ne zaman turnike uygulanmalıdır ? 4 koşulda uygulanmalıdır :

1. İlgilenecek başka yaralı varsa,
2. Engibeli uzun yol gidilecekse,
3. Uzak noktada basınç etkisizse
4. Ya da **uzuv kopmuşsa** turnike uygulanır.

HAZIRLAYAN
EYS Yönetim TemsilcisiONAYLAYAN
Okul Müdürü

İLK YARDIM VE KAZA TALİMATI

Dok. No : TLM.10

Yayın Tarihi / No : 20.09.2024

Rev. Tarihi / No : .../.../... / 00

Kur. Kod.: 11717204

- Turnikeler bazen yaralı ekstremiteye yaralanmanın yaptığından fazla zarar verebileceğinden **önerilmez**. Altlarındaki dokuyu ezer, sinir ve damarlarda kalıcı hasara yol açabilir. Eğer uzun süre yerinde bırakılırsa, distaldeki (turnikenin altındaki) bütün dokular ölür.
- Vücutta, dirsek ve dizin altındaki yaralarda asla turnike **kullanılmaz**,
- 8-10 cm genişliğindeki sargı yaralı uzvun kalbe yakın tarafına, fakat uzvun mümkün olduğu kadar ucuna 2 kez dolanır.
- Bir düğüm atılır ve üzerine bir çubuk veya kalem konup tekrar düğümlenir, çubuk veya kalem kanama duruncaya kadar döndürülür, kanama durduktan sonra çubuk sargının bir yerine sıkıştırılarak sabitlenir.
- Turnike görülebilir durumda olmalı
- Yaralının elbisesine üzerinde yaralının adı ve turnikenin uygulandığı **zaman** (saat ve dakika) yazılı bir kart iğnelenmeli
- Çok sayıda yaralı olduğunda, yaralının altına rujla veya sabit kalemle Turnike veya T harfi yazılmalı
- Yaralı pansuman ve turnike görülecek şekilde battaniye ile sarılmalı
- Uygulamanın uzun sürmesi durumunda, turnike 30 dakika aralıklarla gevşetilmeli, sonra tekrar sıkılmalı.

ŞOKTA İLK YARDIM

- Kazazede sırt üstü yatırılmalı
- Kanama ve şok ile ilgili bulgular kontrol edilmeli;
 - Görünür kanama
 - Soluk cilt
 - Uzuvlarda soğukluk
 - Hızlı nabız
- Ayakların altına destek koyarak 20 -30 cm kadar kaldırılmalı
- Yaralı (varsa pansuman ve turnike görülecek şekilde) battaniye ile sarılmalı
- Tıbbi yardım gelene kadar bu pozisyon korunmalı
- Solunum ve nabız 3-5 dakika aralıklarla kontrol edilmeli

KIRIKLARDA İLK YARDIM

- Eklem veya kırık bölgenin hareketini engellemek için TESPİT (sabitlenmeli) edilmeli
- Kırık bölgeye soğuk uygulama yapılmalı (buz uygulaması)
- Kol ve bacaklardaki kırıklar sabitlendikten sonra kalp seviyesinden yükseğe kaldırılmalı

BACAK

- Diz ve ayak bileği eklemine içine alacak şekilde ve eşit uzunlukta iki atel seçilmeli (uzun bir tahta kullanılabilir).
- Atel bacağın iki tarafına uygun şekilde yerleştirilmeli ve geniş sargı ile bağlanmalı.

UYLUK

- Kalça ve diz eklemine içine alacak şekilde, biri koltuk altına uzanacak uzunlukta iki atel seçilmeli

HAZIRLAYAN EYS Yönetim Temsilcisi	ONAYLAYAN Okul Müdürü
--------------------------------------	--------------------------

İLK YARDIM VE KAZA TALİMATI

Dok. No : TLM.10

Yayın Tarihi / No : 20.09.2024

Rev. Tarihi / No : .../.../... / 00

Kur. Kod.: 11717204

- Atel bacağın iki tarafına uygun şekilde yerleştirilmeli
- İki atel gövde düzeyinde ve bacak hizasında iki veya üç geniş sargı kullanarak, diz seviyesinde geniş bir sargı, ayak bileğinde 8 şekli oluşturan bir sargı ile bağlanmalı

OMURGA TESPİTİ

- Esnemeyecek kalınlıkta 1.8-2 m. uzunlukta ve en az 70 cm genişliğinde sert materyal seçilmeli (tahta, kapı veya merdiven)
- Tahta, katlanmış bir battaniye ile kaplanmalı
- Boyun, bel ve dizlerin arkası yumuşak materyalle desteklenmeli
- Baş desteklemek için, baş altına bir kumaş halkası yerleştirilmeli
- Baş bir bandajla tahtaya bağlanmalı
- Vücut, yanlarda rulo haline getirilmiş battaniyelerle desteklenmeli
- Ayak bileği, bacak, uyluk ve kalça sargılarla tahtaya bağlanmalı
- Göğüs çapraz sargılarla tahtaya bağlanmalı

Yanık Durumunda Yapılacaklar

- Yanan bölge üzerine bol su dökülmeli
- Yanan bölge üzerindeki elbiseler (giysiler) keserek, sıyırmadan çıkarılmalı
- Yanan bölge üzerindeki içi su dolu kabarcıklar patlatılmamalı
- Yanan bölge üzerine, su dışında (salça, diş macunu, yoğurt, patates vb.) herhangi madde sürülmemeli

KAZAZEDENİN TEK KİŞİ TARAFINDAN TAŞINMASI**KAZAZEDEYİ OMUZDA TAŞIMA (Bilinci Kapalı Hasta/ Yaralı-Sağ taraftan müdahale)**

- Sol kolunuz ile kazazedenin omzundan tutarak, kazazedeyi oturur duruma getirin
- Çömelerek sağ kolunuzu kazazedenin bacakları arasından geçirin
- Kazazedenin gövdesini sağ omzunuza alın
- Kazazedenin sağ kolunu başınızdan dolayın
- Sol eliniz ile kazazedenin sağ elini tutun
- Ağırlığınızı dizlerinize vererek kalkın
- Sağ elinizle kazazedenin sağ bileğinden tutun
- Hızla kaza yerinden uzaklaşın
- Kazazedeyi sarsmadan indirin

KUCAKTA TAŞIMA (Bilinci Açık Hasta/Yaralı)

- Kazazede oturur duruma getirin
- Kazazedenin sağ (veya sol) yanına geçin
- Sağ kolunuzu kazazedenin bacaklarının altından (dizler hizasında) geçirin
- Sol kolunuzu kazazedenin sırtına sarın
- Kazazedenin kolunu boynunuza sarın
- Ağırlığınızı dizlerinize vererek kalkın

Sırtta Taşıma

- Kazazedeye sırtınız dönükken çömelerek bacaklarını kavrayın
- Kazazedenin kollarını göğsünüzde birleştirin

HAZIRLAYAN
EYS Yönetim TemsilcisiONAYLAYAN
Okul Müdürü

İLK YARDIM VE KAZA TALİMATI

Dok. No : TLM.10

Yayın Tarihi / No : 20.09.2024

Rev. Tarihi / No : .../.../... / 00

Kur. Kod.: 11717204

- Ağırılığınızı dizlerinize vererek kalkın

KAZAZEDENİN İKİ KİŞİ TARAFINDAN TAŞINMASI (Dört Elle Altın Beşik)

- Sağ eliniz ile sol bileğinizi kavrayın
- Sol eliniz ile diğer ilkyardımcının sağ bileğini kavrayın
- Kazazedeği oturtun
- Kazazedenin kollarını kurtarıcıların omuzlarına attırın

Üç Elle Altın Beşik

- Üç elle altın beşik oluşturun, diğer elinizle diğer ilkyardımcının omzundan tutun
- Üç elle altın beşik oluşturun, diğer elinizle kazazedenin bacağına destek verin

İki Elle Altın Beşik

- İki elle altın beşik oluşturun, ilkyardımcılar diğer kollarını kazazedenin sırtında çapraz yapmalı

Kol ve Bacaklardan Tutarak Taşıma

- Bir kişi diz hizasından kazazedenin bacaklarını, diğeri ise koltuk altlarını tutmalı
- Ağırılığınızı dizlerinize vererek kalkın

KAZAZEDENİN ÜÇ KİŞİ TARAFINDAN TAŞINMASI (Karşılıklı Durarak)

- İki kişi kazazedenin göğsü hizasında karşılıklı durmalı, üçüncü kişi ise dizi hizasında diz çökmelidir
- Kazazedenin kollarını göğsünün üstünde birleştirilerek düz yatması sağlanmalı
- Yan yana duran iki kişiden birisinin sağ eli ile karşıdaki taşıyıcının sağ elini, diğeri ise sol eli ile karşıdakinin sol elini tutmalıdır. Baş kısımdaki kurtarıcı ise boyna ve kalçaya, bacak kısmındaki kurtarıcı da kollarını açarak her iki bacağına birden düz kalacak şekilde diz üstünden ve ayak bileği hizasından destek vermelidir
- Kazazedenin baş tarafında bulunan kurtarıcı komut vermelidir.
- Kazazede sarsılmadan, baş, boyun ve omurgasının aynı hizada olmasına dikkat edilerek kaldırılmazdır.

Aynı Tarafa Durarak

- Bir kişinin baş, ikinci kişinin göğsü, üçüncü kişinin diz hizasında diz çökmesi gerekmektedir.
- Kazazede kolları göğsü üstünde birleştirilerek düz yatırılmalı
- Baş kısmındaki kurtarıcının boyna ve göğsü hizasına, ortadakinin bel ve kalça hizasına, üçüncü kurtarıcının iki bacağına birden düz kalacak şekilde diz üstünden ve ayak bileği hizasından destek vermesi gerekmektedir.
- Baş tarafındaki kurtarıcı komut vermeli
- Kazazede sarsılmadan, baş, boyun ve omurgasının aynı hizada olmasına dikkat edilerek kaldırılmazdır

HAZIRLAYAN
EYS Yönetim TemsilcisiONAYLAYAN
Okul Müdürü

Sayfa No: 8/8	T.C. KARATAY ÖZEL EĞİTİM UYGULAMA OKULU (3. KADEME)		
	İLK YARDIM VE KAZA TALİMATI		
Dok. No : TLM.10	Yayın Tarihi / No : 20.09.2024	Rev. Tarihi / No : .../.../... / 00	Kur. Kod.: 11717204

ZEHİRLENME DE YAPILACAKLAR

- Zehirlenmeye neden olan madde öğrenilmeye çalışılmalı, varsa ambalajı sağlık kuruluşuna götürülmeli.
- Hastanın bilinç durumu kontrol edilmeli
- Hızla; solunum yolu, nefes alıp verme, kalp atımı (A-B-C) yönünden değerlendirme yapılmalı
- **Altın kural :** Asit ve alkali (tuzruhu, deterjan, benzin, gaz yağı vb.) içilmesi durumunda hasta kesinlikle kusturulmamalı. Asit ve alkali olmayan maddelerin içilmesi durumunda **bilinç açık** ise kusturulmalı
- Vücuda bulaşmış bir şey varsa (elbise üzerinde ise soyduktan sonra) bol su ile yıkanmalı
Gaz zehirlenmesi varsa açık havaya çıkarılmalı, En kısa zamanda sağlık kuruluşuna ulaştırılmalı

İş Sağlığı ve Güvenliği kural ve talimatlarına ait maddeleri tamamen okuyup anladım. Bir suretini aldım. İşim ile ilgili hususlarda bunların uygulanması gerekenlerini uygulayacağım.

TEBLİĞ EDEN
(Kurum Amiri)
(Adı ve Soyadı-İmza)
...../...../.....

TEBELLÜĞ EDEN
(Çalışanın)
(Adı ve Soyadı-İmza)
...../...../.....

HAZIRLAYAN EYS Yönetim Temsilcisi	ONAYLAYAN Okul Müdürü
--------------------------------------	--------------------------